

Dundret - Repisvaara

Gestaltungsprogram

2024-09-30

Gällivare
kommun

Dundret - Repisvaara, Gestaltningsprogram

Uppdragsnamn	Masterplan Repisvaara och Dundret
Uppdragsnummer	10367801
Författare	Ruth Wiberg
Datum	2024-08-30
Ändringsdatum	2024-09-30
Granskad av	Nils Henriksson Bollner
Godkänd av	Maria Kemi Lundholm

Kund

Gällivare kommun

Konsult

WSP
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

Kontaktpersoner

WSP	Ruth Wiberg Arkitekt ruth.wiberg@wsp.com
-----	--

Gällivare Kommun	Sofie Rynbäck Plansamordnare, planavdelningen sofie.rynback@gallivare.se
------------------	--

Innehåll

1. Bakgrund och syfte	4
1.1. Roll och användning	4
1.2. Kravställning mot exploatörer	5
2. Mål	6
3. Nuläge	7
2.1. Lärdomar från det redan byggda	8
4. Övergripande gestaltungsprinciper	9
5. Anpassning till landskapsbilden	10
5.1. Det stora landskapsrummet och naturen	10
5.2. Grönska inom kvartersmark	11
5.3. Zonindelning för att skydda träd	13
5.4. Att bygga i lutning	14
5.5. Anpassning till landskapsbilden - sammanfattning	17
6. Karaktär på bebyggelsen	18
6.1. Material och kulörer	19
6.2. Karaktär på bebyggelsen - sammanfattning	22
7. Byggnadstyper	23
7.1. Flerbostadshus	24
7.2. Småhus	26
7.3. Äldre byggnader som flyttas från Malmberget	27
7.4. Bostadsgårdar	28
7.5. Anläggningar och offentliga byggnader	29
7.6. Byggnadstyper - sammanfattning	30
8. Parkering	31
8.1. Markparkering till flerbostadshus	32
8.2. Parkeringsdäck	33
8.3. Parkeringshus	34
8.4. Parkering under gård	35
8.5. Parkering för anläggningar och evenemang	36
8.6. Cykelparkering	37
8.7. Parkering - sammanfattning	38
9. Offentliga platser	39
9.1. Gaturum	39
9.2. Torg	42
9.3. Parker och naturentréer	43
9.4. Skidbroar	44
9.5. Dagvatten	45
9.6. Offentliga platser - sammanfattning	46

1. Bakgrund och syfte

Gestaltningssprogrammet för Repisvaara och Dundret har sitt ursprung i behovet av att tydligt definiera och styra utformningen av dessa stadsutvecklingsområden. Trots befintliga visioner och rekommendationer för områdets karaktär och utformning i kommunens styrdokument, såsom Översiktsplan 2014, Fördjupad översiktsplan för Gällivare, Malmberget och Koskullskulle och Utvecklingsplanen för Repisvaara, har det som byggts inte lyckats spegla dessa intentioner. Gestaltningssprogrammet syftar till att definiera och styra utformningen av den kommande utvecklingen i området.

Gestaltningssprogrammet fokuserar på praktiska gestaltningssprinciper och ger konkreta råd om hur kommunen kan gå från vision till genomförande, snarare än att presentera en helt ny vision för området. Övergripande rekommendationer, ambitioner och visioner som presenteras i styrdokumentet trattas ner och översätts till fysiska åtgärder. På så sätt fungerar gestaltningssprogrammet som en bro mellan vision och praktik där principer och riktlinjer för hur gator, torg, byggnader och kvarter ska gestaltas presenteras, med syfte att skapa kvalitativa boendemiljöer som speglar kommunens övergripande visioner för områdets utveckling.

1.1. Roll och användning

Gestaltningssprogrammet fungerar som en vägledning för alla aktörer som är involverade i utvecklingen av Repisvaara och Dundret. Gestaltningssprogrammet är kommunens verktyg för att skapa en boendemiljö som är specifik för den här delen av Gällivare, baserat på de visioner som presenterats i tidigare framtagna dokument. Genom att följa gestaltningssprogrammet säkerställs att gator, torg, byggnader och kvarter utformas på ett sätt som är anpassat efter platsen och som talar om att vi befinner oss i Gällivare. Samtidigt nyttjas marken på ett effektivt sätt och varierande boendemiljöer möjliggörs.

Åtgärderna i denna handling är övergripande och behöver specificeras i respektive detaljplan.

1.2. Kravställning mot exploatörer

Kravställning är en central aspekt när det gäller att säkerställa att utvecklingsområden uppfyller kommunens visioner och mål. Genom att tydligt definiera krav och riktlinjer för exploatörer kan man undvika att områden byggs på ett sätt som inte överensstämmer med den önskade karaktären. I tidigare etapper har kommunen upplevt att det i vissa fall brustit i kravställningen gentemot exploatörerna. Detta har resulterat i bostadsområden som inte motsvarar kommunens visioner för området. Exempelvis har ljusa kataloghus på tomter med höga och onaturliga slänter blivit normen i Repisvaara, trots att kommunens visioner för området anger hus med dov kulör och anpassning till naturen.

För att säkerställa att de fysiska åtgärderna från visionen för området blir genomförda behöver därför kommunen vara tydliga och ställa krav på exploatörerna i både detaljplane- och bygglovsskedet. Detta kan göras genom att reglera, inte rekommendera, åtgärderna i detaljplanen eller inkludera gestaltungsprinciper som villkor i exploateringsavtal. I gestaltungsprogrammet ges förslag på möjliga kravställningar.

I detta dokument sammanfattas varje kapitel med en checklista för aktiviteter i planeringens olika skeden. Tanken är att checklistan blir ett stöd för att stämna av att relevanta åtgärder har vidtagits för att säkerställa god kvalitet i den byggda miljön i enlighet med kommunens mål.

Skeden som används i checklistan:

Övergripande planering

Ett skede innan detaljplan så som t.ex. fördjupad översiktsplan, planprogram eller liknande där markanvändning på en övergripande skala förankras politiskt och med allmänheten.

Detaljplan

Planläggning enligt plan- och bygglagen som är juridiskt bindande till dess att detaljplanen ersätts med en ny plan.

Exploateringsavtal

Ett avtal kopplat till genomförandet av detaljplanen. Det som står i avtalet gäller för uppförandet av bebyggelsen, gator mm, men är inte bindande efter att planen genomförts.

Det är av stor vikt att kommunen har tillräckliga resurser för att följa upp regleringen i detaljplanerna vid bygglovhandläggning och att exploateringsavtalet följts vid genomförandet.

2. Mål

För området Repisvaara och Dundret finns ett antal styrande dokument från översiktsplan till detaljplaner. Detta gestaltungsprogram syftar till att konkretisera hur de befintliga målen kan genomföras.

Det finns övergripande mål som exempelvis:

“Gällivare - en arktisk småstad i världsklass!”

“Vårt samhälle ger förutsättningar för en livsstil som minskar miljö- och klimatpåverkan”.

Men även mer preciserade mål från exempelvis Utvecklingsplan för Repisvaara om ett hållbart boende på fjället.

I denna handling finns ett fokus på hur kvalitéer från utvecklingsplaner och visioner som inte fullt ut blivit uppfyllda i den byggda miljön kan hanteras i kommande etapper. Särskilt anpassning till terrängen och landskapsbilden är i fokus.

Sociala hållbarhetsmål för Repisvaara • Stort och varierat utbud av livsrum. • God tillgång till lokal rekreation, kultur och mötesplatser. • Naturen integreras i den byggda strukturen. • Lokal identitet.	Ekonomiska hållbarhetsmål för Repisvaara • Attraktiva och varierande bostäder. • Bra placerade byggnader med rimliga investeringströsklar särskilt för verksamheter. • Goda ekonomiska lösningar för energiproduktion, kommunikation, umgänge och förvaltning.
Ekologiska hållbarhetsmål för Repisvaara • Ökad förståelse för naturens kretslopp. • Säkra den biologiska mångfalden. • Dagvatten synliggörs och tas om hand lokalt. • Kretsloppsanpassat byggande och boende. • Minimerad mängd oorganiska material i byggnaderna. • Utbyggnad med sunda och energieffektiva metoder, långsiktigt hållbara energisystem och energieffektiva transporter.	Tekniskt- Fysiska hållbarhetsmål för Repisvaara • Hög klass på gestaltning av hus och mark. • Rimlig exploateringsgrad. • Bra och sunda material. • Låg energiförbrukning • Fokus på förnyelsebar energi. • Hög kretsloppsanpassning. • Trafiksäker miljö. • God handikapptillgänglighet. • Alternativa transportmöjligheter.

Hållbarhetsmål från utvecklingsplanen för Repisvaara

Mål om att integrera naturen i bebyggelsen är strukturella. Reglering som sparar naturmark sker i detaljplanernas kartor. Krav på miljöanpassning av byggnader sker i exploateringsavtalet där t.ex. krav om att använda ett miljöcertifieringssystem kan ställas. Mål om ekonomisk hållbarhet bör preciseras i samråd med marknadens aktörer. Vad är exempelvis en rimlig exploateringsgrad i förhållande till efterfrågan på bostäder, kostnader för parkeringslösningar och mål om naturanpassning? Det är viktigt att de krav som ställs på byggherrarna i exploateringsavtalet följs upp av kommunen vid genomförandet av byggnationen.

Bebyggelsens placering och utformning styrs även av andra krav så som, strandskydd, skydd för landskapsbilden, Naturresevat mm. Denna typ av lagkrav hanteras inom respektive detaljplan, men påverkar var bebyggelse kan placeras.

3. Nuläge

Bebyggelsen vid Dundret består i dag av enkla träbyggnader för själva skidanläggningarna vid Dundret och Hellnerstadion och stugor för turistboende med vacker utsikt mot Gällivare. Den befintliga bebyggelsen har till stor del fasader i obehandlat trä med inslag av falurött och ljusgult.

De delar av Repisvaara som är bebyggda består av en blandning av flerbostadshus i (framför allt) punkthus och villor.

I de norra delarna av Repisvaara är bebyggelsen något tätare och här planeras en skola och matbutik i närhet till busshållplatsen och den befintliga restaurangen. Detta område kommer bli ett lokalt centrum med vardagsservice. Denna funktion skulle kunna stärkas genom genomtänkt utformning.

Längre söderut reser sig bebyggelsen upp på höjden med vackra utblickar från villorna. Bebyggelsen på höjden består till stor del av så kallade kataloghus på tomter som har fyllts ut vilket skapat en sämre koppling till det naturliga landskapet. Mellan husen är naturpartier sparade, vilket bidrar till att bädda in bebyggelsen i grönska.

Även om detaljplanerna har bestämmelser om att husen ska ha "dova kulörer" för att smälta in i naturlandskapet har en betydande del av småhusbebyggelsen vit träfasad.

Ett antal mindre lekplatser är inbäddade i bebyggelsen och med direkt koppling till naturen.

Turistboende med färgstarka detaljer

Vallabodar vid Hellnerstadion

Turistboende med grånad träfasad

Restaurang och service vid skidliftarna

Hotell med grånad träfasad

3.1. Lärdomar från det redan byggda

Positivt:

En bra blandning av småhus och flerbostadshus som ger en bra mix av boende.

De boende är nöjda med både sina bostäder och de lekplatser/parker som uppförts i området.

Kan förbättras vid fortsatt utveckling:

Markanpassningen av nyuppförda bostadshus är inte så väl integrerad i landskapet.

Oklarheter kring bestämmelser om kulörer.

Mycket parkeringar vid flerbostadshusen som får en framträdande roll i stadsbilden?

Taken ger karaktär åt huset. Vacker markanpassning.

Vackert inglasat uterum

Kombination av äldre och nyare bebyggelse

Villabebyggelse med typhus

Lokalgata med flerbostadshus

4. Övergripande gestaltungsprinciper

Bebyggelsen i Repisvaara ska vara en småskalig stadsstruktur med stark naturkoppling. Utformningen har stort fokus på anpassning till terrängen och lokalklimatet.

Bebyggelsen underordnas det stora landskapets form.

Vackra utblickar mot landskapet och fysiska kopplingar till naturen från boendemiljöerna säkerställs.

Gemensamma identitetsskapande platser för både vardag och för besökare till Gällivare som bidrar till att tillgängliggöra platsens kvalitéer och skapa möten mellan människor.

Översikt av landskapet, sett från Dundret

5. Anpassning till landskapsbilden

5.1 Det stora landskapsrummet och naturen

För att bibehålla landskapsrummets karaktär med skogsbevuxna lågfjäll runt öppna myrar och sjöar bör man spara större naturområden nere i dalgångarna, där det är öppet landskap och på bergssidorna bör man spara naturområden som skapar kopplingar för såväl rekreation som spridningssamband för djur och växter.

Det är också viktigt att inte bygga på topparna av berget. Byggnader bör hållas lägre än toppen på berget, så att bergets form framträder överordnad bebyggelsen.

Att spara skog mellan husen bidrar både till rekreativa miljöer, ekologi och landskapsbild. Det är viktigt att de områden med naturmark som sparas är tillräckligt stora. Det är bättre att lämna färre större områden än att skapa fler smala remsor med skog. Det beror dels på att kanterna på ett skogsområde lätt påverkas av angränsande anläggningsarbeten, dels på att större sammanhängande områden om minst ca 50m bredd ger bättre kvalitéer för såväl rekreation som ekologi.

För att skapa åtkomst till naturen bör det lämnas släpp mellan tomterna för allmän åtkomst till naturmarken med jämna mellanrum. Tomterna mot släppen bör avgränsas med staket eller häck så att det är tydligt läsbart att man får gå där och för att säkerställa att de inte privatiseras.

Exempel på en smal skogsridå om ca 10m bredd. En så pass smal remsa ger möjlighet att spara enskilda träd men räcker ej som rekreativ miljö.

Släpp mellan tomter för allmän åtkomst till naturmark. Gränsen mot tomter är markerade med häck och staket.

5.2 Grönska inom kvartersmark

Inom kvartersmark (tomter) kan man också spara eller skapa ny grönska för att på ett bättre sätt knyta området till naturen. Om man identifierat särskilda träd eller markområden som ska sparas behöver dessa skyddas i detaljplanen. Större förändringar av marknivåer bör undvikas inom minst 10m från träd/natur som ska sparas. Om stora träd ska sparas bör trädets stam och krona mätas in och en mån om antingen 2m utanför trädets krona eller en radie om 15x trädets stamdiameter fredas från bebyggelse och anläggningsarbeten i plankartan.

Ny grönska och återställande av mark:

Om marknivåerna har ändrats och grönska försvunnit vid anläggningsarbeten behöver marken återställas och/eller ny grönska anläggas. Det kan t.ex. regleras med hjälp av grönytefaktor som kopplas till exploateringsavtalet. Grönytefaktorn kan göras mycket omfattande med poängsystem för olika typer av grönytor, eller med en förenklad version som beskriver andel grönyta av total kvartersmark och t.ex. ett antal träd per hektar. Grönytefaktorn kopplas till exploateringsavtalet till detaljplanen.

Exempel på en förenklad grönytefaktor:

Minst x procent grönyta av fastighetsarean (gräs, buskar, planteringar, odlingsyta)

Minst x stycken träd av en bestämd kvalitet och storlek per hektar (befintliga eller nya)

Minst x kvm buskar per hektar

Återplanterad slänt i anslutning mot naturmark. Riksten

Val av växter kan styras till sådana som är naturligt förekommande i området i dag och/eller till en palett av växter som passar bra tillsammans med de lokala. Med ett föränderligt klimat kan det skapa större resiliens att ha många olika arter som t.ex. kan hantera ett varmare klimat bättre.

Olika artval kan också ge karaktär till olika delområden. Inom ett område kanske björkar är karaktärsträd och inom ett annat enar.

Slänter som anläggs inom eller i anslutning till tomter och vägar behöver planteras med växtlighet för att laga marken efter byggnationen. Slänter med brantare lutning än 1:2 är svåra att etablera växter på (tidskrävande och dyrt). Om slänten ska kunna skötas med gräsklippare bör den inte vara brantare än 1:3 (i undantagsfall 1:2,5).

Slänter med brant lutning (brantare än 1:3) får inte vara för höga om de ska upplevas som en del av landskapet. Om stora nivåskillnader ska tas upp (mer än en våning eller ca 3m) kan det vara lämpligt att kombinera slänter med låga murar (max 1,5m höga).

Låg mur och slänt med lutning 1:2

5.3 Zonindelning för att skydda träd

För att kunna bevara befintliga träd behöver inte bara trädet utan även dess rötter skyddas från ingrepp i marken. Rötternas form, storlek och utbredning varierar väldigt mycket, även inom en art. Man kan mycket förenklat säga att rötterna söker sig dit där det finns vatten och syre. En bedömning av rotsystemets utbredning och därmed lämplig skyddszon i förhållande till art och markens beskaffenhet bör göras i det enskilda fallet.

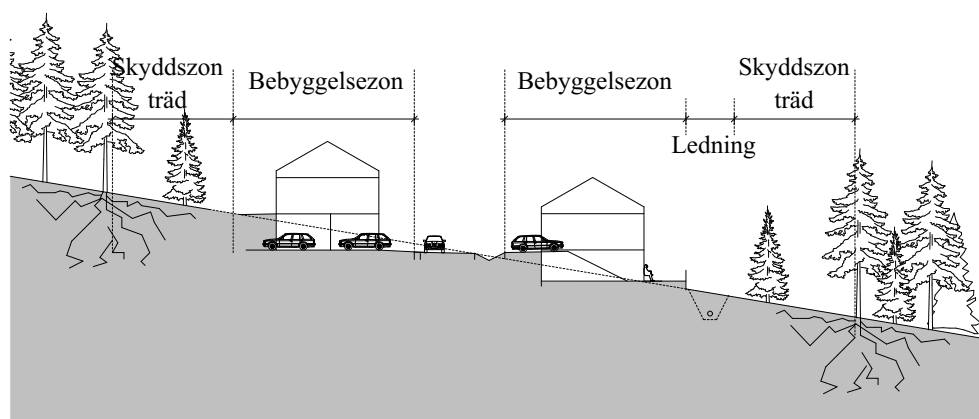
Som generell regel kan man utgå ifrån att minst 2m utanför trädkronans utbredning eller en radie motsvarande 15 x stammens diameter är ett lämpligt avstånd att utgå från.

Marken inom skyddszonen bör planläggas antingen som naturmark eller som kvartersmark där bebyggelse inte medges och det finns skydd mot att ändra marknivåerna i detaljplanen.

Tomterna bör med andra ord delas in i en bebyggelsezon och en skyddszon för angränsande naturmarks träd. Även plats för gemensamma ledningar bör ligga utanför skyddszonen.

Det är möjligt att vissa befintliga träd kan sparas även inom skyddszonen och/eller att nya kompletterande träd kan placeras där.

För hus som står på pålar sker mindre påverkan på befintlig mark och rötterna kan sträcka sig in under huset vilket innebär att träd kan sparas närmare fasaden än när hus byggs med platta på mark eller som suterränghus. Grundläggningsmetod kan också styras i detaljplanen vid behov.

Principskiss zonindelning av tomter.

5.4 Att bygga i lutning

Vid flack lutning:

Även små höjdskillnader kräver anpassning av byggnadernas placering för att skapa ett naturligt förhållande mellan hus och naturmark.

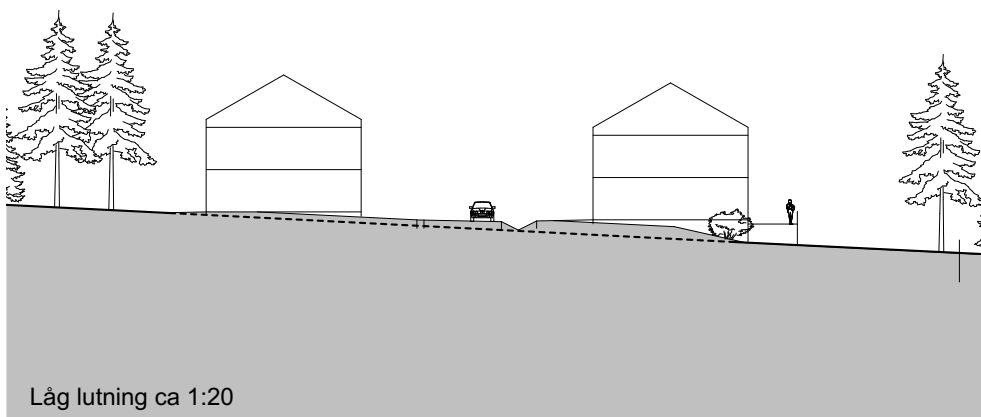
För att skapa en tillgänglig entré behöver byggnadens golvnivå ligga nära gatans nivå (eller bilplatsen på den egna tomten).

Marken kan dock ligga lägre än golvnivån runt större delen av huset. Att göra hus med förhöjd sockel i stället för att fylla ut marken är ett bra sätt att ta upp nivåskillnader och minska utfyllnader.

Man kan också ta upp nivåskillnader med slänt eller mur indraget på tomten så att flera nivåer skapas inom tomten och tomtens anslutning mot naturen eller grannar blir mer naturlig.

Exempel på smal lokalgata med husen nära gatan. Segersång

Exempelsektion där huset på ena sidan gatan har förhöjd sockel och en upphöjd terrass. Markutfyllnaden begränsas till ytan närmast huset.

Vid brant lutning:

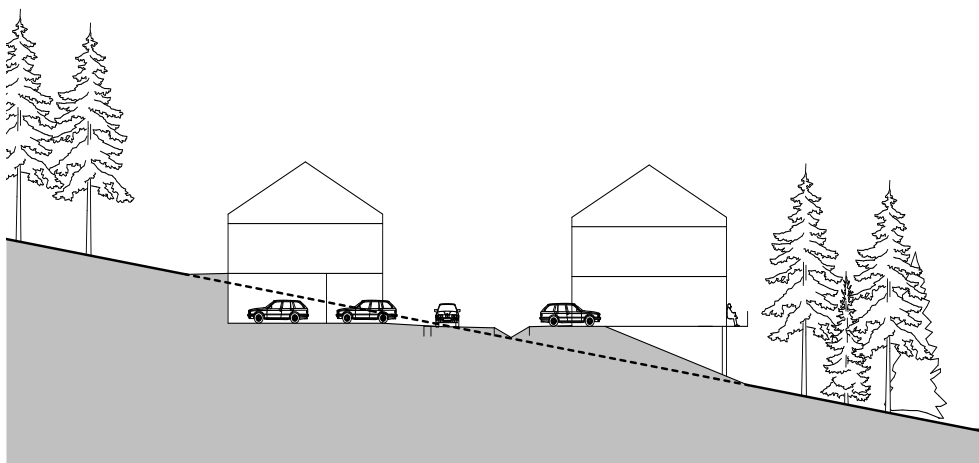
Håll gatusektionen så smal som möjligt och byggnaderna nära gatan. Gatans tvärlutning och tillgängliga entréer in i husen kräver en relativt plan yta. Om den görs bred blir det större nivåskillnad att hantera inne på tomterna.

Bilparkering sker antingen mellan eller under husen. Alternativt i samlade gemensamma parkeringsplatser (där det är flackare).

Husen på båda sidor gatan behöver vara antingen suterränghus eller stå på pålar för att marknivåerna ska ansluta på ett naturligt sätt.

Om man gör suterränghus kan en plan yta skapas på tomten mellan och intill husen som ansluter naturligt till naturmarken. Vid hus på pålar skapas uteplatser på balkonger och terrasser som ligger uppe bland träden.

Markarbeten så som schakt/sprängning för suterränghus gör det svårare att spara träd nära byggnader. Beroende på trädens typ och storlek samt markens beskaffenhet blir avståndet till de träd som kan sparas olika långt. Det är inte rimligt att anta att man kan spara träd in om ca 10m från ett suterränghus. Man bör även ha plats för spillvattenledningar i åtanke vid suterränghusbebyggelse. Vid entré på övre planet i ett suterränghus behöver en ledning dras på husets baksida/ nedre sida och plats för ledningen behöver ordnas inom tomtmark, för att inte ge ytterligare påverkan på naturmarken. Ledningen bör placeras med avstånd till de träd som ska sparas.

Tvärlutning 1:6 Exempelsektion där huset på ena sidan gatan står på pålar vilket minimerar påverkan på befintliga träd och på andra sidan ordnas suterränghus som får större påverkan på befintliga träd, men skapar en plan tomtyta i anslutning till husets baksida.

Lokalgata med brant lutning både på längden och tvären. Vega

Vid mycket brant lutning:

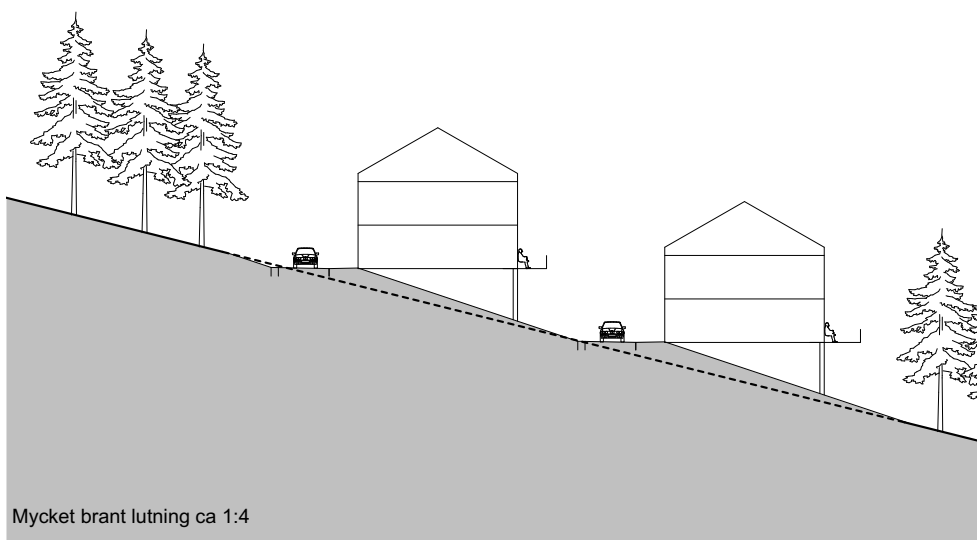
Nivåskillnaden mellan fram och baksidan på huset är mer än en våning. En angöringsgata per husrad krävs.

För att hålla gatubreddens smal ordnas samlade funktioner för parkeringsplatser, sophämtning och brevlådor en bit från husen. Det minskar storleken på vändplaner och körytor och gör det lättare att kunna passa in dessa i terrängen.

Nivåskillnaden minskar insynen mellan bostäder, vilket gör det möjligt att bygga husen relativt nära varandra.

Exempel på smal angöringsgata med enkelsidig angöring. Kullön Vaxholm

Mycket brant lutning ca 1:4

Exempelsektion

5.5 Anpassning till landskapsbilden - sammanfattning

Aktiviteter för uppföljning av gestaltungs-kvaliteer för landskapsanpassning sammanfattas i nedan checklista.

Önskad kvalité	Aktiviteter	Skede
Sparad Natur	Identifiera bevarandevärd natur utifrån naturvärden, rekreation och landskapsbild.	Övergripande planering och detaljplan
	Planlägg naturområden som är minst 50m breda.	Detaljplan
	Reglera ett skyddsavstånd för rötterna till träd som ska bevaras .	Detaljplan
	Skydda naturmarken vid genomförande med t.ex. staket.	Exploateringsavtal
Anpassning och koppling till naturen	Förprojektera markhöjder och släntutfall både inom allmän plats och översiktlig inom kvartersmark	Detaljplan
	Planbestämmelser om marknivåer, stödmurar och slänter, samt byggnaders placering.	Detaljplan
	Grönytefaktor styr andel grönska och plantering av nya träd inom kvartersmark.	Exploateringsavtal
Bebyggelsen är underordnad landskapsrummet	Reglera lämpliga byggnadstyper och höjder på bebyggelsen i förhållande till stads- och landskapsbilden.	Detaljplan
	Placera bebyggelsen med släpp mellan husen mot naturen	Detaljplan

6. Karaktär på bebyggelsen

I Repisvaara och Dundret får klimatet påverka utseendet och ger karaktären på bebyggelsen. Husen har branta tak, så att snön åker av. De har rejäl förstukvist där man kan sopa av sig snön och inglasad veranda som förlänger den varma säsongen (myggfritt). Husen har bastu och kamin för att hålla värmen. Skorstenen är ett framträdande element i arkitekturen. Byggnaderna placeras så att de får en solig läsa. Antingen placeras husen i grupper med andra bostadshus runt gemensamma gårdar eller komplementbyggnader, eller så placeras de i förhållande till landskapet så att ett gott lokalklimat skapas vid byggnadens uteplats.

Skorstenen ger karaktär åt bebyggelsen, Tullinge

Punkthus i suterräng med brant tak, Alby

Gavelmotiv med brant tak och skorsten, Tullinge

Exempel på en grupp av byggnader som bildar en vindsyddad gård, Härnösand

6.1 Material och kulörer

Det torra klimatet gör obehandlat trä extra hållbart. Naturmaterial så som obehandlat grånat eller tjärat trä används ofta i traditionella och nya hus i området. Färgerna tar också inspiration av naturen och de starka färgerna på lavar mot den gråa stenhällen och den bruna barken. Metallfärgade ytor ger anknytning till berget och gruvan. Sten (t.ex. schiffer,) kortenstål, och plåt.

Dova kulörer kombineras med detaljer med stark färg. Traditionellt används matta material, men en variation och detaljering av fasaderna skulle kunna skapas genom att kombinera matta och blanka material i samma kulör på fasaden. Variation i textur med t.ex. olika storlekar och mönster på paneler ger liv åt fasaderna.

Taken får mörka färger eller kläs med växtlighet.

Naturen och traditionella material är inspiration till ny arkitektur.

Dov färg

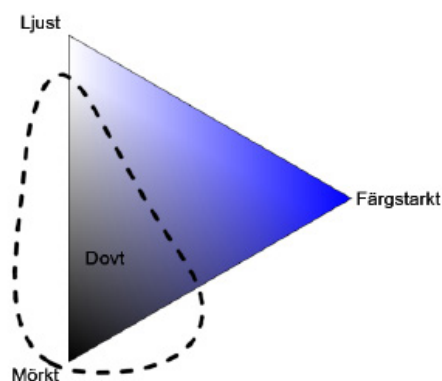
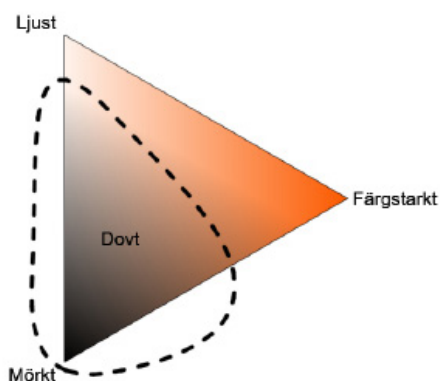
Färger och material påverkar upplevelsen av bebyggelsen och en samordnad färgsättning kan bidra till att få en blandad bebyggelse att kännas som en sammanhållen helhet. Flera av de gällande detaljplanerna har bestämmelser om att bebyggelsen ska utföras med dova kulörer för att minska den visuella påverkan på det stora landskapsrummet. Tanken är att dovare kulörer får husen att smälta in mer i skogen på långt håll.

Planerna saknar dock en tydlig beskrivning av vad som menas med dova kulörer och efterlevnaden av bestämmelserna är blandad.

Dova kulörer är de som är antingen mörka och/eller färgsvaga. Vita kulörer (upp till 15 procent svart) är generellt inte dova.

Gränsen mellan dov och färgstark är en bedömning som både beror av kontexten som kulören finns i, vilken färg den har och hur mörk den är. En mörk kulör kan vara färgstarkare (ha mer färgpigment) och fortfarande vara dovare än en ljusare kulör. När det gäller fasader så upplevs blå kulörer generellt som starkare än röda i förhållande till mängden färgpigment. Det beror både på ljusets färg och på naturens färger runt om husen.

På nästa sida finns exempel på kulörer som är dova och skulle passa i Repisvaara och Dundret.

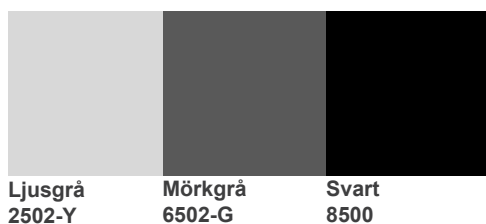
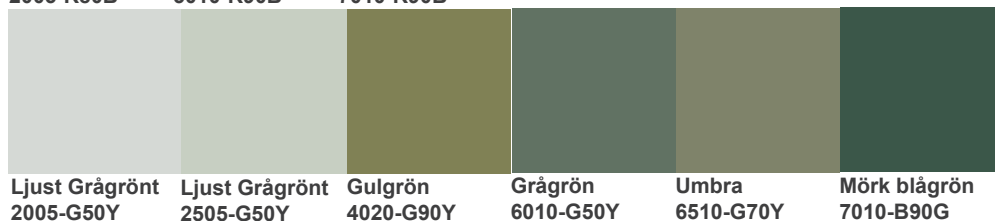
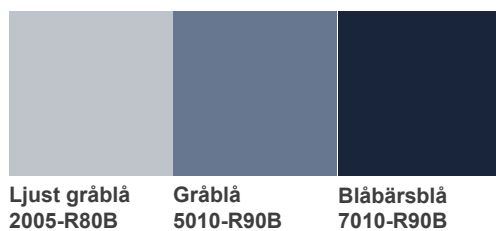
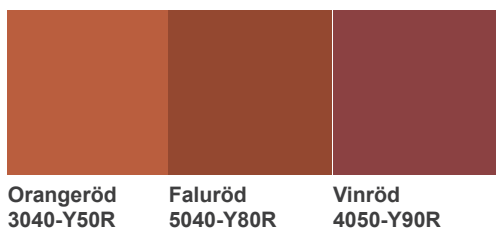
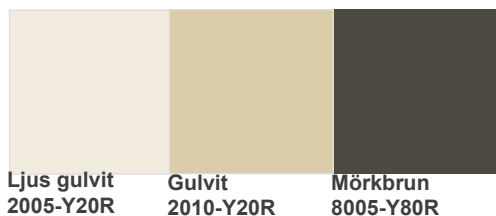
Dov kulör på fasaden kompletteras med en starkare färg på detaljerna.

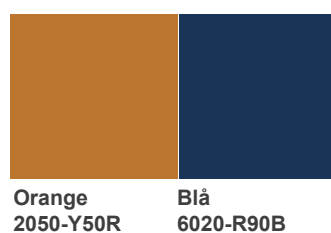
Färgstark men mörk kulör som är dov.

Färgpaletten är exempel på färger som passar i Repisvaara och Dundret
Färgerna delas in i dova och färgstarka. De färgstarka kulörerna används på detaljer
eller på särskilt viktiga byggnader som har en framträdande plats i samhället.

Dova kulörer

Färgstarka kulörer

6.2 Karaktär på bebyggelsen - sammanfattning

Önskad kvalité	Aktiviteter	Skede
Tak och skorstenar ger karaktär	Reglera takform, minsta lutning och material på plankartan	Detaljplan
	Reglering som medger skorstenar.	Detaljplan
Gott lokalklimat vid bostäderna	Byggnadernas placering i förhållande till sol och vind regleras i detaljplanen.	Detaljplan
	Byggrätten utformas så att det finns möjlighet att göra förstukvistar och inglasade uterum.	Detaljplan
Samordnade kulörer	Fasadkulörer kopplas till exploateringsavtalet	Exploateringsavtal

7 Byggnadstyper

I området eftersträvas en blandning av bostadstyper och upplåtelseformer för att tillgodose behoven hos hela befolkningen.

Flerbostadshus

- Kvarter
- Punkthus
- Låga flerbostadshus

Småhus:

- Radhus
- Parhus, kedjehus
- Villor.
- Äldre bebyggelse som flyttas hit från Malmberget.

Specialboende

- Vårdboende
- Sportstugor
- Hotell

Hotell och Vårdboende utformas enligt samma principer som övriga flerbostadshus och sportstugor följer samma principer som grupphusbebyggda småhus.

Detaljplanerna bör styra var olika typer av bebyggelse är lämplig baserat på tomtens beskaffenhet och läge. Det är lämpligt att bygga tätare bebyggelse närmare buss och service för att gå i riktning mot kommunens mål om hållbara transporter.

Glesare bebyggelse kan placeras mer perifert.

Det är lämpligt att styra mot grupphusbebyggelse på tomter som är mycket branta och därmed kräver noggrann samordning mellan tomter.

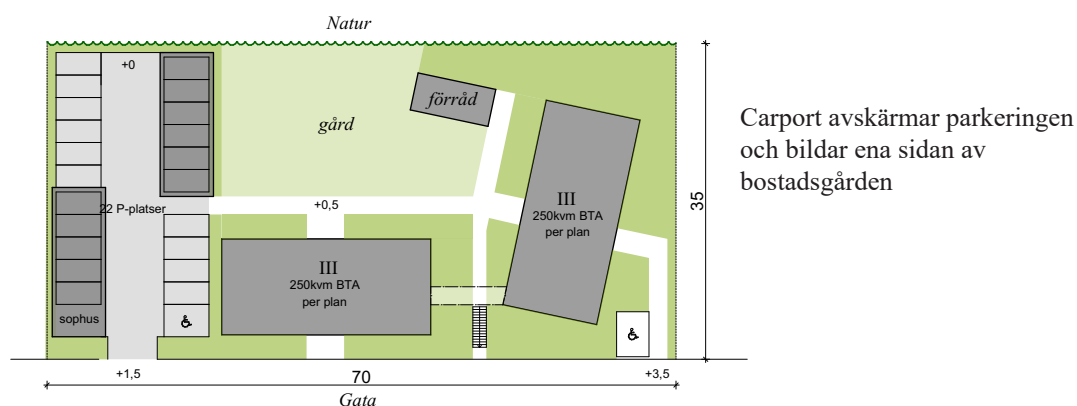
Tätheten på bebyggelsen behöver alltid sättas i relation till att tillräckliga ytor för såväl parkering som utevistelse kan säkerställas.

7.1 Flerbostadshus

Kringbyggda gårdar

För att skapa vindskyddade och soliga gårdar till bostäderna bör bostadshusen byggas samman till L- eller U-formade gårdar.

Bostadshusen har en avlång form som kan utformas med loftgång eller med internt trapphus. För att inte få för mycket parkering bör flerbostadshusen inte vara högre än 3-4 våningar.

Exempel på ett litet kvarter med ca 24 lägenheter runt en gemensam gård.

Punkthus

Punkthus är högre flerbostadshus med ett relativt kvadratisk och kompakt fotavtryck. Den högresta formen kan ge ett dramatiskt intryck och förstärka känslan av höjd.

De är relativt lätta att passa in på tomter som lutar, då de har en kompakt form, men skapar inte i sig någon skyddad sida för vare sig vind eller buller. Om punkthusen är höga ger det också ett relativt stort behov av parkering i förhållande till husets utbredning på marken. Punkthus bör därför inte användas direkt intill Dundertraven, där det finns behov av bullerskydd. De bör påläggas där de tillsammans med den anslutande naturen och landskapets form skapar en god utemiljö. De bör också anpassas i höjd till möjligheten att ordna parkering.

Punkthus med sadeltak, Repisvaara Norra.

Låga flerbostadshus i två plan kan utföras antingen som låga punkthus, så kallade stadsvillor, eller som kringbygda kvarter. Låga flerbostadshus passar också tillsammans med andra småhustyper, så som radhus och villor och kan kombineras i samma kvarter.

Tvåvånings flerbostadshus har ofta externa trappor som behöver utformas med omsorg och som bör gestaltas som en del av byggnadens volym.

Stadsvilla med fyra lägenheter som smälter in i småhusmiljö.
Tullinge

Flerbostadshus i två våningar som bildar en sammanhållen fasad mot gatan, Vegastaden

Låga flerbostadshus som bildar en vindskyddad gård. Husen ligger i suterräng och tar upp en nivåskillnad. Gnesta

Utvändig trappa som har byggts in med träribbor och inordnats i byggnadens volym. Norrtälje

7.2 Småhus

Grupphusbebyggelse i form av radhus, parhus och kedjehus ger större möjlighet till samordning av såväl parkering, sophantering som markanpassning. Det gör det därmed möjligt att bygga relativt täta grupper med bostäder som har goda boendemiljöer.

Där dessa ligger mot en huvudgata bör bebyggelsen möta gatan med en sammanhållen fasad så att en skyddad miljö skapas bakom dessa och gatan får ett vackert sammanhållet rum.

Där bebyggelsen ligger vid en mindre gata kan friare grupper bildas, men dock fortfarande så att goda vistelsemiljöer skapas i anslutning till byggnaderna.

Radhus som bildar front mot gatan. Upphöjd bottenvåning med en liten trappa som minskar insyn. Tillgänglig entré från baksidan.
Tullinge

Kedjehus i backe. Riksten

Friliggande småhus bör planeras så att de är väl inpassade i terrängen. Det innebär att man på flackare tomter kan ha en större frihet i placeringen, men på brantare tomter behöver styra utformning och placering mer. Möjlighet att tillgängligt angöra tomterna för såväl boende, besökare som sopbilar säkerställs i detaljplanen.

Friliggande villor där gatan slingrar sig upp för backen, för att nå tomterna tillgängligt, Segersäng

7.3 Äldre byggnader som flyttas från Malmberget

Ett antal byggander har/ska flyttas från Malmberget till Repisvaara. Genom att flytta/återuppföra äldre byggnader med kulturvärde (kulturbyggnader) kan husen bevaras och miljön återskapas. En detaljplan som medger placering av byggnaderna har antagits. Byggnaderna planeras placeras i en grupp i norra Repisvaara .

Vid uppförande av kulturhusen är det viktigt att på bästa sätt rekonstruera de förhållanden som rådde på den ursprungliga platsen. Viktigt är avstånd till annan bebyggelse samt byggnadens orientering efter väderstreck. Det är även önskvärt att eftersträva samma markbehandling, exempelvis diffus indelning (inga kantstenar) mellan gräs och grus. En gles struktur bör eftersträvas för att anknyta till Malmbergets Bolagsområde.

Den bebyggelse som flyttas har material och kulörer som passar med det färgschema som föreslås för ny bebyggelse i detta dokument. Den samlade äldre bebyggelsen kommer ge en tydlig karaktär åt det lokala centrum med skola och matbutik som finns i Repisvaara norra.

Platsen kan förstärkas med ytterligare kompletterande bebyggelse på Dundretvägens västra sida och en mindre park och torg närmast vägens Östra sida.

Den nya kompletterande bebyggelsen bör hålla en liknande skala som den äldre bebyggelsen men kan vara samtida i sin gestaltning, på samma sätt som det genomförts i uppförd bebyggelse i Repisvaara norra.

Foto på byggnad från Bolagsvägen 12, som ska flyttas.

Kombination av äldre och nyare bebyggelse i Repisvaara norra

Foton på byggnad från Bolagsvägen 8, som ska flyttas.

Foton på byggnad från Bolagsvägen 20, som ska flyttas.

7.4 Bostadsgårdar

Till de bostäder där de boende inte har egen tomt ska en bostadsgård anläggas. Den ska innehålla plats för lek, vila och umgänge. Det kan till exempel vara en lekplats för mindre barn, ett par hängmattor och en grillplats.

Bostadsgården kan även innehålla möjlighet till odling, förråd för skidor eller andra gemensamma platser för utevistelse.

Bostadsgården bör där det är möjligt öppna sig mot naturen och växtval och utformning får gärna anknyta till det som finns intill.

Storleken på gården behöver var tillräcklig för att säkerställa ovan beskrivna funktioner och bör stå i proportion till hur många som bor i bostäderna. Av fastighetsarean bör byggnader och parkeringar inte uppta mer än högst 60% av marken. Formen på gårdsytan spelar också roll för dess användbarhet. En samlad gårdsyta som är ca 20x20 m bör ordnas till varje kvarter med flerbostadshus. Denna gårdsyta ska ha goda vistelsekvaliteter och vara soliga, bullerskyddade och vindskyddade.

Gård med växtval med naturkaraktär och dova fasadkulörer, Annedal

Uteplats med grill och fin anslutning mot naturmarken, Vegastaden.

7.5 Anläggningar och offentliga byggnader

Utöver olika typer av boende kommer området innehålla olika typer av tekniska anläggningar och offentliga byggnader.

Skolor/förskolor, friliggande butiker och idrottsanläggningar bör utformas med extra omsorg då de dels är relativt stora och målpunkt för många. De får gärna ha en framträdande placering i stadsbilden. De bör dock inordna sig i den övergripande idén om färger och materialval.

Stora volymer kan visuellt delas in i mindre delar med hjälp av indrag i fasaden, takformen och/eller byte av kulör eller fasadmaterial.

Skolgårdar kan med fördel anknyta till den naturkaraktär som finns på anslutande offentliga platser.

Tekniska anläggningar bör utformas och placeras diskret utan att särskild uppmärksamhet dras till dessa. Även dessa bör ha dova kulörer. Särskild hänsyn bör tas till att försöka samordna angöringsytor till tekniska anläggningar med övriga hårdgjorda ytor i området, så att de lämnar så litet avtryck som möjligt.

Förskola med dov kulör och färgstarka detaljer, samt närhet till naturen.

Balanslek med naturkaraktär på förskolegård.

Kunskapshuset är en stor byggnad indelad i flera volymer.

7.6 Byggnadstyper - sammanfattning

Önskad kvalitet	Aktiviteter	Skede
Blandning av bostadstyper och upplåtelseformer	Bostadstyper regleras i plankartan.	Detaljplan
	Strategi för markanvisning och försäljning.	Övergripande planering
Väl inpassat i naturen	Placering av byggnader styrs så att sprängning och fyllning minimeras (vanligtvis nära vägen)	Detaljplan
	Byggnadshöjder regleras i förhållande till landskapsbilden.	Detaljplan
Grönskande gårdar och tomter	Grönytefaktor kopplas till projektet.	Exploateringsavtal
	Byggrätten för flerbostadshus och dess parkeingsanläggningar bör styras i plankartan , så att en gemensam gård om minst ca 20x20m säkerställs.	Detaljplan
Tillgänglighet	Placera tätare bebyggelse närmare busshållplatserna	Detaljplan
	Säkerställ möjligheten till tillgänglig angränsning genom förprojektering av gator och grovtterrassering av tomter.	Detaljplan

8 Parkering

Alla bostäder behöver ha åtkomst till en tillgänglig bilparkering inom 25 m från bostadsentrén. För villor, kedjehus och parhus ordnas detta vanligtvis på den egna tomten och för andra typer av bostäder ordnas samlade parkeringsplatser. I samband med bilparkeringen kan det även finnas behov av parkering för andra fordon så som skotrar och cyklar. Att ha samlade parkeringsplatser ger också möjlighet till t.ex. bilpool och andra funktioner som stärker möjligheten till hållbart resande.

Vid placering av parkeringsplatsen och utfart från denna behöver sikt och trafiksäkerhet beaktas. Mellan parkering och bostaden behöver det vara tillgänglighetsanpassade lutning och markbeläggning.

Samlade parkeringsplatser ordnas till flerbostadshus, men också i de fall där det är olämpligt med backande utfarter t.ex. mot huvudgator och över huvudecykelstråk eller där det är svårt att rymma parkering vid bostadshusen på grund av brant mark.

Samlade parkeringsplatser kan avskärmas/döljas med garage och carportar. På bilden nedan syns hur en carport är sammanbyggd med ett radhus som döljer bilarna från gatumiljön. Mellan carporten och gatan rymts träd och buskar, som ytterligare minskar intrycket av parkeringsytan.

Byggnaderna har samlade parkeringsplatser mellan gavlarna på huskropparna.
Carports i fasadliv, Tullinge trädgårdsstad

Garage har integrerats i byggnadsvolymen

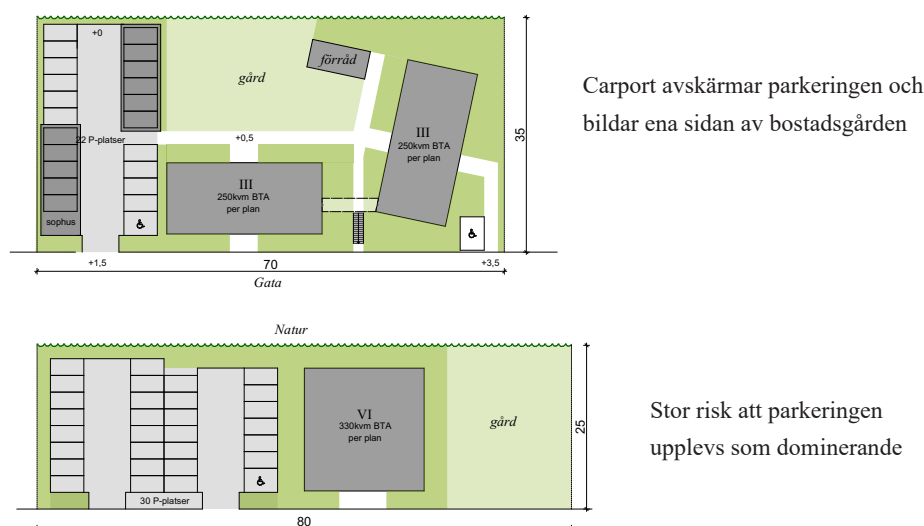

Exempel på en carport som avgränsar den gemensamma gården från parkeringen.

8.1 Markparkering till flerbostadshus

Gällivare har i dag ett relativt högt bilägande och en stor andel bilåkande. Det innebär att mycket mark går åt till parkeringsplatser när man bygger flerbostadshus om man följer nuvarande parkeringsnorm om i snitt 14,5 p-platser per 1000kvm BTA. Det finns en risk när man bygger högre och tätare bebyggelse att ytor för utomhusvistelse på den egna gården inskränks eller helt försvinner. Det finns också en risk att parkeringen blir dominerande för upplevelsen av platsen. Detta kan motverkas genom att inte göra för stora samlade parkeringsplatser max 25 bilar per yta. Dela in parkeringsplatserna med carports och andra komplementbyggnader och omgärda parkeringarna med grönska.

Placeringen av parkeringsplatser mellan gavlarna på husen kan också minska intrycket av dessa mot gatan och gården.

Exempel på hur stor plats parkeringen tar upp i förhållande till byggnadens fotavtryck med 3 våningars lamellhus och 6 våningars punkthus.

Om möjligt kan man också minska antalet parkeringsplatser genom att verka för ett lägre parkeringsbehov genom att införa mobilitetsåtgärder som t.ex. bilpool, cykelpool utökad kollektivtrafik etc. För att underlätta detta bör högre flerbostadshus placeras nära busshållplatserna och huvudcykelstråken.

Hur tätt man bygger med flerbostadshus bör dock studeras noga i varje detaljplan. Att bygga högre än 4 våningar med markparkering bedöms som olämpligt utan att åtgärder för att minska antalet parkeringsplatser genomförs.

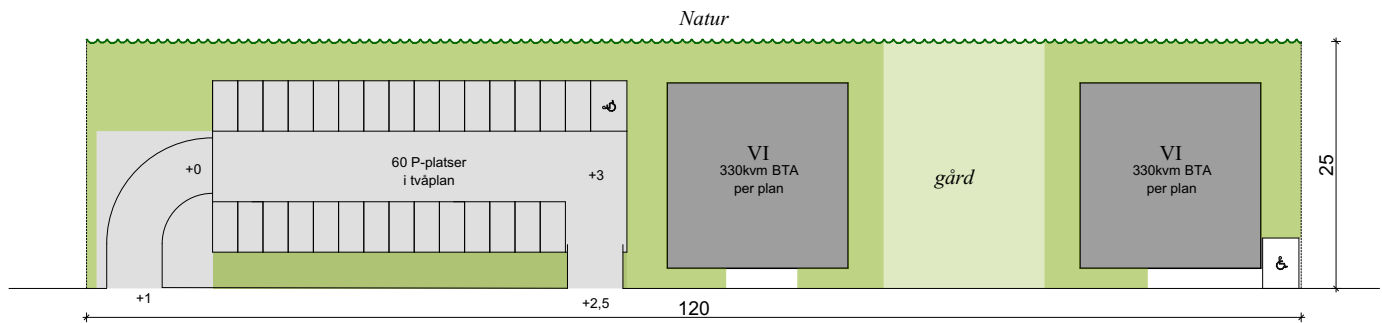
Andelen grönyta för utomhusvistelse kan regleras både i plankartan (genom begränsning av möjligheten att bygga hus och parkeringar) och genom att införa någon typ av grönytefaktor som ska uppnås för varje kvarter.

För att medge tillräcklig byggrätt för garage och komplementbyggnader utan att tillåta extremt stora bostadshus kan byggrätten delas in i en del för bostäder och en del för komplementbyggnader. Antingen genom att markera en yta i plankartan eller genom en beskrivning i bestämmelsetexten.

8.2 Parkeringsdäck

Parkeringsdäck och parkeringshus är öppna strukturer i flera plan.

Parkeringsdäck är normalt mindre och i endast två plan. De placeras vanligtvis så att de tar upp en nivåskillnad och därmed naturligt får infart till de olika planen. Med hjälp av parkeringsdäck kan högre flerbostadshus byggas, utan att för mycket plats upptas av parkering. Fasader på parkeringsdäck bör gestaltas med samma omsorg som övrig bebyggelse.

Exempel på hur stor plats parkeringen tar upp i förhållande till byggnadens fotavtryck med parkeringsdäck i 2 plan och 6 våningars punkthus.

Exempel på ett mindre parkeringsdäck som är klätt med träfasad och nyttjar en naturlig nivåskillnad.

8.3 Parkeringshus

Ett parkeringshus är större än ett parkeringsdäck, med fler våningar och har en rampstruktur i sig. För att parkeringshuset ska vara effektivt behöver det vara ganska stort, gärna 35 x 50m. För att passa in en sådan stor struktur i stadsbilden kan de utföras med lokaler i bottenplan och dekorativ fasad.

Gemensamma parkeringshus för ett större område ger goda möjligheter att ordna mobilitetsåtgärder och bidra till hållbart resande, men kräver också en planering där finansiering och drift av parkeingshuset ordnas av en samlande aktör (vanligtvis kommunen).

Exempel på parkeringhus i tre plan med spalje på fasaden.

Exempel på två urbana P-hus med lokaler i bottenplan, Hyllie och Malmö

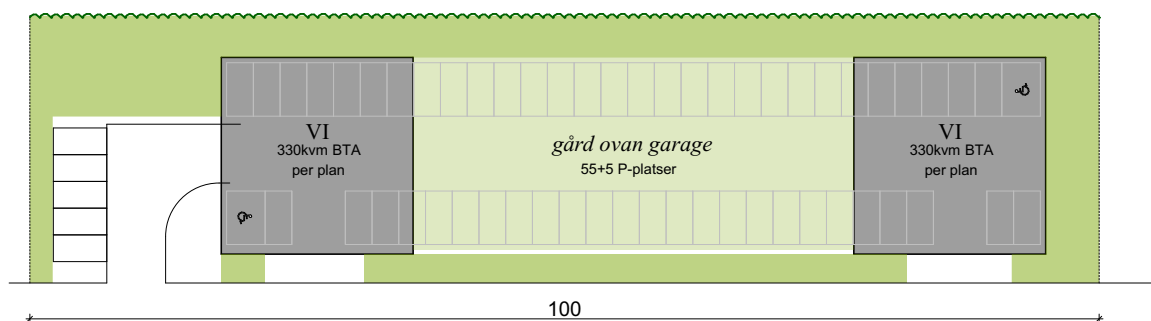

8.4 Parkering under gård.

Underjordisk parkering under bostadsgårdar och byggnader är en lösning som mest används i tätare stadsmiljöer, då det är en kostsam lösning. Gestaltningmässigt kan sådana lösningar dölja parkeringen i suterrängvåningar. I Gällivare bedöms det inte i dagsläget som ekonomiskt genomförbart att planera för parkering under gårdarna givet det höga parkeringstalet och relativt låga priset på lägenheter.

I de fall det är genomförbart finns möjlighet att använda garaget för att ta upp nivåskillnader i terrängen.

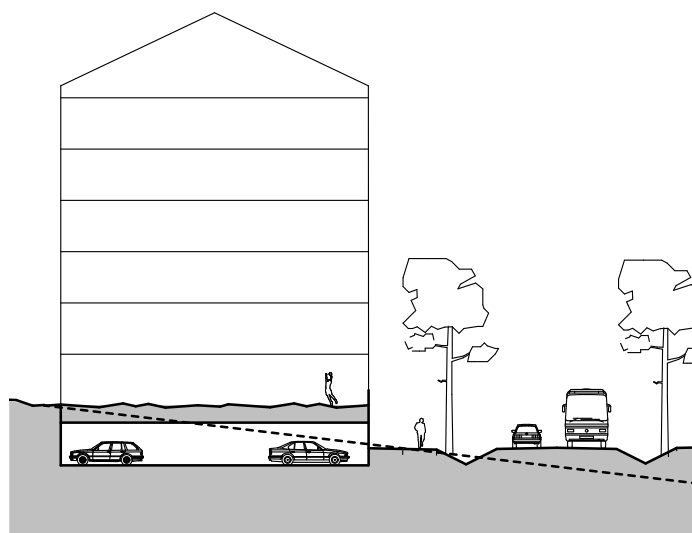
Synliga garageväggar kan dekoreras med reliefer, kläs med dekorativa paneler eller täckas med växtlighet.

Exempel på utbredningen av parkering under gård för två punkthus i sex plan.

Garagevägg klädd i tegel och med växtlighet.

Principsektion av garage under gård.

8.5 Parkering för anläggningar och evenemang

Korttidsparkering för att hämta och lämna vid t.ex. förskola, restaurang, vårdboende etc. kan ordnas som kantstensparkering längs med gatan. Denna bör vara reglerad med tidsbegränsning så att många kan nyttja denna parkering som ligger nära målpunkten. Även handikapplatser bör ordnas i direkt närhet till målpunkten.

Större centrum och idrottsanläggningar kan ha samlade parkeringar antingen som markparkering eller som parkeringshus som ligger längre från målpunkten. Avstånd mellan 200 och 400 m från målpunkten är rimliga. Då finns möjlighet att skapa bilfria platser närmast målpunkten och prioritering för gång-, cykel- och kollektivtrafik.

Vid större evenemang är det viktigt att det finns möjlighet att lämna av med bussar vid idrottsanläggningen. Uppställningen för bussar och bilar kan dock ligga relativt långt från målpunkten. Själva uppställningsytan kan också ha en enklare standard med körbara, men genomsläppliga ytor. Om dessa kan nyttjas för andra ändamål när det inte är evenemang är det en fördel.

8.6 Cykelparkering

För att verka för kommunens mål om hållbart resande ska det finnas tillräckligt många och cykelparkeringar och förvaring av god kvalitet. Dessa ska vara närmare bostadsentréer och målpunkter än bilparkeringarna.

För att skapa goda förutsättningar att cykla i Gällivares klimat och topografi är det extra viktigt att ordna cykelförvaring under tak och att ha cykelställ där man kan låsa fast värdefulla elcyklar ordentligt.

Plats för cykelrum vid flerbostadshus ska ritas in i illustrationsplanerna till detaljplanerna. Cykelrum kan antingen ordnas i bostadshusen eller som fristående byggnader. Cykelrum ska inordnas i samma färgsättning som övrig bebyggelse.

Cykelförvaring under tak med möjlighet att låsa fast ramen på cykeln och möjlighet att ladda elcyklar

Cykelförvaring under tak som rymmer även lastcyklar.

8.7 Parkering - sammanfattning

Önskad kvalité	Aktivitet	Skede
Parkering som ej dominerar stadsbilden	Byggrätten regleras så att det inte blir för stor andel parkering inom varje kvarter.	Detaljplan
	Byggrätten regleras så att det är möjligt att bygga carports, garage etc. som kan rama in parkeingsytorna.	Detaljplan
	Planteringar runt parkeringsytorna	Exploateringsavtal
	Placering av parkeringsdäck och parkeringshus styrs på plankartan.	Detaljplan
Tillgängligt	Möjligheten att ordna tillgänglig parkering inom kvartersmark provas genom att denna ritas in i illustrationsplanen.	Detaljplan
Hållbart	Cykelrum ritas in i illustrationsplanerna och byggrätt för dessa säkerställs.	Detaljplan
	Cykelparkering av god kvalité placeras närmare målpunkter och entréer än bilparkering	Exploateringsavtal

9. Offentliga platser

9.1 Gaturum

Bebyggelsen ordnas längs gator av olika storlek. Gatornas funktion gör att olika typer av utformning av både gatan och den anslutande bebyggelsen är lämplig.

Huvudgator:

Genomgående gator som trafikförsörjer hela området och därmed har högre trafikmängd och som behöver vara dimensionerade för buss. Dessa utformas med färre utfarter mot sig för att skapa en trafiksäker miljö med hög framkomlighet för alla trafikslag. Längs dessa större gator är det också lämpligt att anlägga huvudcykelstråk. Här passar det bra med lite högre hus som har proportioner som är avpassade till gatans bredd. Det är även viktigt att bebyggelsen har samlade parkeringar för att skapa en trafiksäker miljö (t.ex. stadsradhus eller flerbostadshus). Dessa sammanbyggda husformer mot gatan kan även dämpa buller från gatan och skapa en tyst gård. De stora gatorna behöver även ha generösa ytor för snöupplag och grönska.

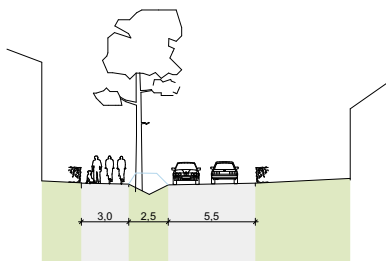
Två principlösningar för huvudgata, en med skidspår utanför gatan och en där skidspåret integrerats. Den integrerade lösningen begränsar möjligheten att ordna angöring på ena sidan gatan.

Huvudgata med flerbostadshus, Vega.

Lokalgator med gångbana:

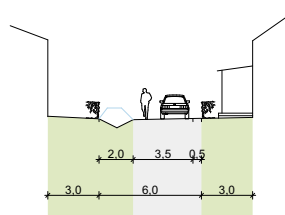
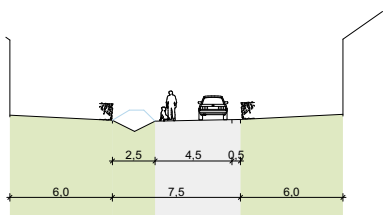
Genomgående eller uppsamlade gator med mer trafik, men som inte behöver vara dimensionerade för buss. Utformas med färre utfarter mot den sida som har gångbana eller gång- och cykelbana. Längs dessa mindre gator passar det bra med småhus eller mindre flerbostadshus.

Exempel enkel lokalgata med gångbana

Smågator utan gångbana:

På kortare gator med mycket få hushåll behövs ingen gångbana. Dessa gator är av mycket lokal karaktär och kan utföras dubbelriktade eller enkelriktade. Mot dessa passar det bra med småhusbebyggelse.

Dubbelriktad respektive enkelriktad lokalgata utan gångbana.

Gata utan gångbana.

Gåfartsgator och kvartersgator:

I områden med grupphusbebyggelse kan mer informella körbara ytor anordnas för angöring inom kvartersmark.

Exempel enkla kvartersgator med gåfartsskyltning. Kullön

Gångvägar och stigar:

Gång- och cykelvägarna längs gatorna kompletteras med gångvägar, skidspår och stigar i naturmarken. Stigar kan göras enkla och behöver inte uppfylla tillgänglighetskrav vad gäller lutningar. Skidspåren ska hänga samman med både stadens skidspår och koppla till skidspåren på och runt Dundret. Att göra ordentlig plats som för skidspårens huvudstruktur är grundläggande för utformningen av bebyggelse i Repisvaara och Dundret. (lutningskrav?)

Spång

Exempel kompletterande gångkoppling som ej är tillgänglighetsanpassad .

Gångväg/skidspår i skogen

9.2 Torg

Torg är livliga platser för möten mellan boende och besökare. Beroende på torgets omgivning och karaktär (mer formellt eller mer vardagligt) kan tyngdpunkten för torgets funktioner variera. Men alla torg bör rymma sittplatser, en oprogrammerad yta för t.ex. torghandel eller evenemang/samlingar av människor, lekplats (t.ex. en lekskulptur), möjlighet till uteservering/after ski och angöring med cykel och skidor.

Torg placeras invid stråk där många rör sig, vanligen i anslutning till en huvudgata. Vid torget samlas målpunkter för att skapa en aktiv plats (buss, skola/förskola, mataffär, idrottsplats, restaurang, service etc.). Torget ska omgärdas av bebyggelse med bottenvåningslokaler eller andra offentliga funktioner på minst två sidor. Torget bör också vara soligt och vindskyddat.

För att torget ska upplevas som befolkat och livligt får det inte vara för stort. Större platser kan utformas med en parkdel och en hårdgjord torgdel, eller med ett stort inslag av grönska för att inte upplevas som ödsligt. Se nedan exempel på torg i stadsdelar med medeltät bebyggelse.

Dundret och Repisvaara tillsammans bör inte innehålla mer än 2-3 torg, beroende på hur många personer området planeras för.

Mindre torg, intill en huvudgata, (hårdgjord yta exkl. gata ca 25x25m) Vegastaden

Mindre torg (hårdgjord yta kilformad ca 30x50m) Tyresö strand

Konstnärlig utsmyckning, Hammarby sjöstad

Litet torg (hårdgjord yta ca 9x9m) Trosa

Leksulptur med ljus, Tantolunden

9.3 Parker och naturentréer

Området har i huvudsak naturen som grönt offentligt rum. Inga stora formella parker planeras anläggas. Naturen får dock anlagda entréer och små platser som bjuder in till vistelse ute. Platserna utformas med en friluftskaraktär med robusta träkonstruktioner.

Mindre lekplatser, sittplatser och grillplatser anläggs längs stigar och skidspår. En slinga med ett antal målpunkter kan ordnas. Längs denna kan konstnärlig utsmyckning och konstnärlig belysning förhöja upplevelsen av landskapet. Mindre platsbildningar kan markeras med linspänd belysning som skapar tak eller med ljusskulpturer. Landskapets form kan nyttjas till gradängar med vacker utsikt.

Under vinterhalvåret tillgängliggörs fler ytor än under sommaren med möjlighet till skidåkning och skridskor på sjöar och myrar. Skyltning som redovisar hur man kan röra sig både på vintern och sommaren ordnas.

För att möjliggöra långa sammanhängande skidspår ordnas skidbroar på strategiska platser. Dessa placeras enligt intentionerna om huvudskidstråk i kommunens vitplan. Vid utformning av konst och belysning bör man ha snön i åtanke, så att anläggningarna syns även vid snö. Konst och belysning som är upphängd i träden kan vara ett alternativ.

Balanslek och lekskulptur i skog, Riksten

Hängande konstverk, Oslo

Skridskoåkare på sjön.

Sittgradängar i backen,

Grillplats längs gångstråk, Oslo

Skyltning till skidspår.

9.4 Skidbroar

För att skapa ett sammanhållet nät av skidspår behövs skidbroar på ett antal ställen. Dels inom Dundrets skidanläggning för att utförsåkare ska kunna korsa gator och ta sig ned till det centrum som planeras där och dels inom Repisvaara för att säkerställa att de övergripande skidspåren in mot centrala Gällivare ska sitta ihop t.ex. över E45. Broarna kan även fungera för cykeltrafik på sommaren om de är placerade med koppling till cykelnätet.

Skidbroarna är tydliga riktmärken i staden och bör ha en individuell utformning som hjälper till med orienteringen i staden. De kan med fördel ha vitt skilda uttryck som förstärker den lokala platsens identitet. I dag är den skidbro som finns uppe vid Dundret en välkomnande portal för de som når Dundret med bil.

Skidbroarna bör placeras där vägen ligger lågt i landskapet så att det inte blir onödigt lång eller brant ramp för att komma över vägen från angränsande marknivå. För att skidbron ska kunna fungera som cykelbro under sommarhalvåret bör den inte ha brantare lutning än 5%.

De anslutande skidspåren och gång- och cykelvägarna bör ha en logisk koppling till bron så att den är lätt att hitta.

Skidbro över Dundretvägen.

9.5 Dagvatten

Snö och regn från gator och parkeringar i området avrinner mot vattenförekomster där miljökvalitetsnormer behöver uppfyllas, exempelvis Harrträsk. Vattnet som avrinner behöver därför renas innan det når sjön. Detta sker delvis i dammar, men även genom att gröna och genomsläppliga ytor integreras i bostadsmiljöer och gator.

De ytor där snö läggs upp är extra viktiga att hantera för på dessa koncentreras skräp och föroreningar från gatorna. Därför utformas gatorna med gräsbeklädda diken och i anslutning till parkeringsplatser byggs gröna nedsänkta ytor antingen i form av diken eller sk. raingardens.

Då kraftiga regn blir allt vanligare är det viktigt att integrera ytor där vatten kan fördröjas och infiltrera (sippra ned i marken) inom hela stadsstrukturen, för att vatten inte ska orsaka översvämning längre ned i dalgången. Fördröjning kan ske både inom bostadsgårdar och på offentliga platser.

Dike mellan gångbana och körbana

Dagvattendamm med rekreativa kvalitéer. Barkabystaden

Genomsläpplig beläggning på bilparkering.

Skålad gräsyta i en park fördröjer dagvatten. Norrtälje

Cykelställ på genomsläpplig beläggning

9.6 Offentliga platser - sammanfattning

Önskad kvalitet	Aktiviteter	Skede
Gestaltade gaturum	Gaturummen gestaltas som en helhet där avpassade byggandstyper och placeringa väljs utifrån gatans storlek och karaktär.	Detaljplan
	Huvudgator angränsas av bostadstyper som kan skapa tysta gårdar..	Detaljplan
	Gaturummens karaktär förstärks med t.ex. val av träd.	Detaljplan
Offentliga platser som hänger ihop	Plan för hur gångstråk, skidspår och cykelbanor hänger ihop till ett övergripande nätverk.	Övergripande planering
	Torg och andra större mötesplatser placeras strategiskt i förhållande till planerad bebyggelse och huvudgätunätet.	Övergripande planering
	Naturentréer och lekplatser placeras längs med nätverket av gångstråk.	Detaljplan/exploateringsavtal
Naturanknytning	Ytor för grönska (gärna med dagvattenfunktion) reserveras i gaturum och på torg.	Detaljplan
	Konstnärlig utsmyckning och val av t.ex. lekutrustning har en genomgående koppling till naturen.	Exploateringsavtal

Gällivare kommun

Postadress: Tingshusgatan 8-10, 982 81 Gällivare

E-post: post@gallivare.se

Telefon: 0970-81 80 00

**Gällivare
kommun**